

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך מבוגרים

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : קיץ תשפ"ד, 2024
היקף הבחינה : 2 יח"ל
מספר שאלון : 998102

גאוגרפיה - 2 יחידות לימוד
הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח הערכה : בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון : המזרח התיכון $(4 \times 16) = 64$ נקודות
פרק שני : ארץ ישראל $(16 \times 4) = 64$ נקודות
פרק שלישי : שאלות רב ברירה $(5 \times 4) = 20$ נקודות
פרק רביעי : מושגים $(4 \times 6) = 24$ נקודות
סה"כ 172 נקודות לצבירה, ציון מרבי 100 נקודות.

ג. הוראות מיוחדות : את תשובות הפרק הראשון, השני והרביעי יש לכתוב במחברת ואת תשובות הפרק השלישי על גבי השאלון.

ד. חומר עזר מותר בשימוש : אטלס גאוגרפי כללי (אטלס אוניברסיטאי / פרופ' ברוור או אטלס כרטא).

ה. מלאו את הפרטים הבאים :

פרטי הנבחן :	פרטי מרכז ההשכלה :
מספר הנבחן ברשימה : _____	שם המוסד : _____
שם משפחה + פרטי : _____	שם מרכז הבחינה : _____
ת.ז. <input type="text"/>	
שם המעריך : _____	
ציון הבחינה : _____	

בהצלחה!

פרק ראשון – המזרח התיכון (צבירה עד 64 נקודות)

בפרק זה ניתן לצבור עד 64 נקודות.

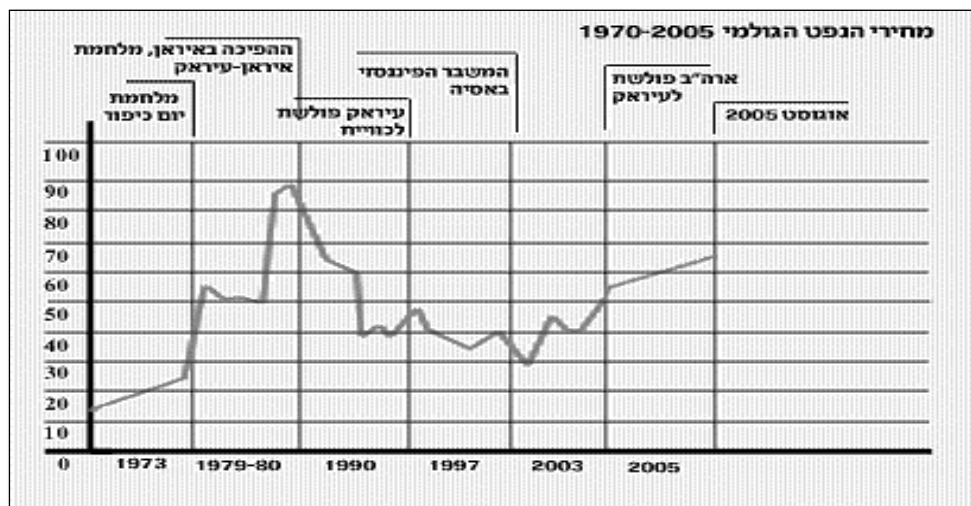
ניתן להשיב על כל סעיפי השאלה או על סעיפים בודדים. סך כל הניקוד לשאלה – 16 נקודות.

1. המזרח התיכון כיחידה גאוגרפית

- א. הכינויים "הלבנט", "הסהר הפורה", "המזרח הקרוב" ו"קדמת אסיה" ניתנו למזרח התיכון לפי תפיסה גיאוגרפית ומיקום האזור במפה. הסבירו את הסיבה לשניים מהכינויים.
- ב. ציינו שלושה ממאפייני המזרח התיכון, וקבעו האם כולם מתאימים לסעודיה ולטורקיה. (8 נק')
- ג. לדעתכם, על פי המאפיינים שצינתם בסעיף ב', האם מדינת ישראל היא מדינה מזרח תיכונית? הביאו נימוק אחד לקביעתכם. (2 נק')

2. מאגרי נפט במזרח התיכון

- א. עיינו בגרף המציג את התנודות במחירי הנפט הגולמי בעולם בתקופה שבין 1970-2005. (4 נק')

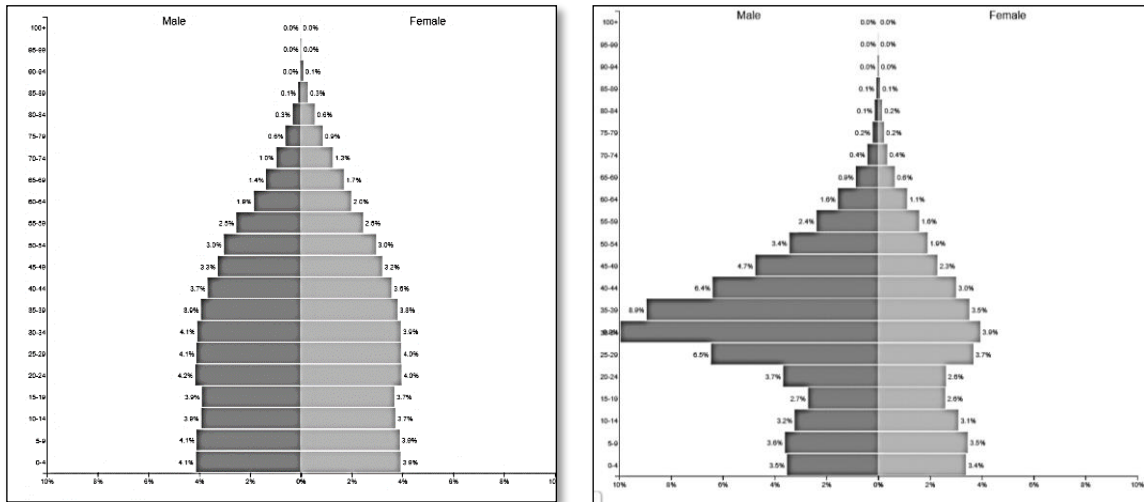

- הסבירו מדוע יש תנודות רבות במחיר הנפט הגולמי.
- ב. הסבירו את ההשפעה של התנודות במחיר חבית נפט על התכנון הכלכלי של מדינות הנפט. (6 נק')
- ג. בשנים האחרונות גוברת המודעות לנזקים הנגרמים לסביבה כתוצאה מהובלת נפט. תארו שני נזקים שהובלת הנפט גורמת לסביבה. (6 נק')

3. אוכלוסיית המזרח התיכון

א. עיינו בשתי פירמידות הגילים שלפניכם (משנת 2020).

(6 נק')

פירמידה ב'

פירמידה א'

ציינו למי מהמדינות טורקיה או בחריין, מתאימה פירמידה א' ולמי מהן מתאימה פירמידה ב'. הביאו נימוק אחד לבחירתכם.

ב. תארו שני הבדלים בין שתי המדינות מבחינת הרכב האוכלוסייה. (6 נק')

בתיאורכם, השתמשו בשניים מהמונחים הבאים: ילדים תלויים, מבוגרים תלויים. אוכלוסייה יצרנית (מפרנסים).

ג. לדעתכם, באיזו מן הפירמידות ניתן להניח כי מעמד האישה במדינה סביר? נמקו תשובתכם. (4 נק')

4. כלכלת המזרח התיכון – בין עולם מתפתח לעולם מפותח

א. תארו שני קשיים, אחד פיזי ואחד כלכלי, העומדים בפני מדינות במזרח התיכון המעוניינות לקדם את מעמדן הכלכלי. (6 נק')

ב. במדינות המזרח התיכון אין איחוד כלכלי כמו השוק האירופי המשותף. הביאו קושי אחד המקשה על יצירת שוק כלכלי משותף בין מדינות המזרח התיכון. (6 נק')

ג. לדעתכם, אילו מדינות במזרח התיכון ירוויחו כלכלית מיצירת שוק כזה? נמקו דבריכם. (4 נק')

פרק שני – ארץ ישראל (צבירה עד 64 נקודות)

בפרק זה ניתן לצבור עד 64 נקודות.

ניתן להשיב על כל סעיפי השאלה או על סעיפים בודדים. סך כל הניקוד לשאלה – 16 נקודות.

5. איכות הסביבה ופיתוח בר קיימא

- א. הגדירו מהי "טביעת רגל אקולוגית" ומהו "פיתוח בר-קיימא"? (6 נק')
- ב. הסבירו את הקשר בין שני המושגים. (6 נק')
- ג. הסבירו כיצד עשויה להשפיע המודעות של האוכלוסייה לפיתוח בר-קיימא על טביעת הרגל האקולוגית ועל זיהום האוויר. (4 נק')

6. גבולות ישראל

- א. לאחר מלחמת העצמאות עבר בתוך ירושלים גבול בין מדינות. ציינו את שמות המדינות שביניהן הפריד גבול זה, וכתבו מה היה מעמדו הבינלאומי של הגבול. (8 נק')
- ב. תארו את השינוי שחל בגבול שעבר בירושלים בעקבות מלחמת ששת הימים. ציינו שינוי נוסף שחל בגבולות של ישראל בעקבות מלחמה זו. (6 נק')
- ג. באיזו שנה נקבע תוואי הגבול בין ישראל למצרים? (2 נק')

7. מערך התחבורה היבשתית בישראל

- א. כדי להקל את גודש התחבורה בערים הגדולות, מתכוונת הממשלה להטיל "אגרת גודש" (תשלום שישלמו נהגים הנכנסים למרכזי הערים). הסבירו יתרון אחד וחסרון אחד של אגרה זו. (6 נק')
- ב. קראו את הקטע הבא והשיבו על סעיפי השאלה:

תוכנית "מחברים את ישראל" כוללת הקמת רשת מסילות רכבת לנוסעים ומטענים, באורך של כ- 300 ק"מ, מקריית שמונה ועד אילת. בחלקים מהתוואי יופעלו רכבות מהירות ("רכבת קליע") במהירות של עד 250 קמ"ש. תאריך היעד להפעלה מלאה של הקו נקבע ל-2035.

- הביאו שני נימוקים לחשיבות הפעילות של רכבת מהירה באזורים כמו קריית שמונה ואילת. (6 נק')
- ג. הביאו נימוק אחד נגד פיתוח מואץ של רשת מסילות ברזל בישראל. (4 נק')

8. מטרופולין באר שבע ומטרופולין ירושלים

- א. הסבירו שני גורמים או קשיים העלולים לפגוע בהתפתחות מטרופולין באר שבע. (6 נק')
- ב. הסבירו קושי תחבורתי אחד בהתפתחות מטרופולין ירושלים ותארו דרך אחת לפתרון הקושי. (6 נק')
- ג. הביאו הסבר אחד מדוע לא התפתחו ענפי תעשיית היי-טק בירושלים בהיקף גדול. (4 נק')

פרק שלישי – ארץ ישראל והמזרח התיכון (צבירה עד 20 נקודות)

לפניכם שאלות רב ברירה (אמריקאיות). ניתן לענות על חלק מהשאלות או על כולן ולצבור עד 20 נקודות. בכל שאלה בחרו תשובה נכונה אחת.
(כל תשובה נכונה – 5 נקודות).

9. **המזרח התיכון הוא אזור בעל חשיבות גיאופוליטית לעולם מהסיבה הבאה:**

- א. כי לכל מדינות האזור יש נפט
- ב. כי זהו אזור מעבר בין יבשות
- ג. כי השפה המרכזית בו היא ערבית

10. **הגבול בין ישראל לסוריה מכונה:**

- א. הקו הירוק
- ב. הקו הכחול
- ג. הקו הסגול

11. **תהליך הגלובליזציה משפיע על כלכלת המדינות במזרח התיכון לכן:**

- א. בכמה ממדינות האזור מפעלים של חברות רב לאומיות מכל העולם
- ב. רבים מתושבי האזור עדיין מתגוררים בכפרים ועובדים בחקלאות
- ג. אוכלוסיית המזרח התיכון דוברת בעיקר אנגלית

12. **כדי להתמודד עם ענייני איכות הסביבה על המדינה:**

- א. לסמוך על האזרחים
- ב. לחוקק חוקים ולבצע אכיפה שלהם
- ג. להטיל אחריות לטפל בסביבה רק על בעלי הון

פרק רביעי – המזרח התיכון (צבירה עד 24 נקודות)

ניתן להסביר חלק מהמושגים או את כולם ולצבור עד 24 נקודות.
לכל מושג – 4 נקודות.

13. גבול טבעי

14. תל"ג

15. מטרופולין

16. רמת מינוע

17. ארגונים ירוקים

18. מלכודת נפט

בהצלחה!